

insikt

Redaktörer: Inger Alestig 08-619 24 51, Urban Thoms 08-619 24 91 insikt@dagen.se

Jars of Clay släpper sitt tionde album

■ "Inland" heter det tionde studioalbumet från amerikanska Jars of Clay. Bandet fortsätter framföra sin akustiska rockmusik med andligt präglade texter.

Den nya skivan är producerad av Tucker Martine (R.E.M. och My Morning Jacket) vilket har dragit Jars of Clays musik lite mer åt grunge-hållet med ett lite tyngre bassound.

Hon vill innesluta i den

Textilkonstnären Birgitta Nordström väver filter som föräldrar kan svepa ett förlorat barn i

HÖNÖ. När ett litet barn dör finns egentligen inga ord.

Men textilkonstnären Birgitta Nordström vill låta föräldrarna bädda in sitt barn i värme en sista gång.

Under flera års tid har hon arbetat fram de allra mjukaste filter, skapade enbart för övergången mellan liv och död.

ARTON FILTER i en trälåda. Oansenliga kan tyckas, men där, i ljuset i ateljén på Hönö, förstår man varför de berört så många som sett dem och känt dem på olika utställningar i Sverige. Det finns en laddning, en mening i dem.

Birgitta tar upp filtarna, lägger dem efter varandra på ett stort bord. Att kalla dem vita är en förenkling, de olika materialen – bomull, ull, silke och lin – ger nyanser i vitt, grått, blekt gult och vagt rosa. Och textur och mönster skiftar och gör filtarna personliga. Tittar man noga finns också fina detaljer, någon har en hängare som på en kökshandduk, en annan har en röd tråd som slutar i en punkt. Men alla är de mjuka. Kärleksfyllda.

De är tänkta att användas i gränslandet mellan liv och död: när ett barn ger upp andan ska filten få värma och sluta in. Filten är inte tröst eller lindring, sådana ord vill Birgitta inte använda, men filten är någonting.

– Filten är en gåva till den som behöver och vill ta emot den. Det är en enkel gest och ersätter ingen förlust, men det är något med gåvan som kan ha sin plats, säger hon.

I DEN MÖRKARE delen av ateljén står den stora vävstolen. Här har de 18 filtarna växt fram under en lång process. Själva ursprunget finns i det examensarbete hon gjorde under sin utbildning på Högskolan för design och konsthantverk på Göteborgs universitet. Då skapade hon enkla och avskalade bårtäckan.

Birgitta nickar mot den rejäla grå kökssoffan som står längs ena väggen. Där förvaras bårtäckena när de inte används. De

Textilkonstnären Birgitta Nordström designar svepningsfilter som används när barn ska begravas.

är nämligen efterfrågade vid begravningar och hon har också rest över världen för att föreläsa om dem.

– Jag var på en konferens i Australien och berättade om dem. Efteråt kom en läkare fram till mig och frågade om jag inte ville göra små filter att svepa barn i. Det var inte något jag själv haft en tanke på tidigare, det var hennes idé. Det var en så stor fråga, och jag kunde inte svara på den direkt.

NÄR BIRGITTA ANSTÄLLEDES som universitetslektor på HDK fick hon dock möjlighet att genomföra ett eget forskningsarbete. Det skulle utgå från något hon verkligen ville gå in i med liv och lust, och hon insåg att det som låg närmast hennes hjärta var läkarens förslag.

Men hur filtarna skulle se ut var långtifrån självklart när hon väl började.

– Jag var ju till exempel tvungen att väva en blå och en rosa, för att absolut vara säker på att filtarna inte skulle vara blå eller rosa. Jag vävde också en mörkt röd. Men jag insåg att det inte får finnas något som skymmer sikten i sammanhanget. Vit eller oblekt gör inte det.

UNDER ARBETET funderade hon också över om filtarna skulle ha någon form av monogram, något avtryck av personligheten.

– Men under den här processen föds i min närhet en liten pojke alldeles för tidigt och kämpar för sitt liv. Då hade jag precis broderat monogram men kände att det inte hörde hemma på filtarna. De stod också i vägen.

En filt pryds dock av ett "M".

– Jag stötte på Mariamonogrammet och insåg att de finns överallt, inte bara i katolska länder utan även här. Kanske är det så att de står för en bön om beskydd och då lät jag ett "M" stå kvar.

INTE BARA UTFORMNINGEN av filtarna har varit en kamp. Hon har också frågat sig om hon klampat in på ett område som är så känsligt och ömtåligt att hon borde hålla sig därifrån. Men hon har ändå känt sig manad att fortsätta.

– Genom resan har jag fått så mycket stöd från sjukhuspräster- och pastorer och från föräldrar som har förlorat barn. Efter ett seminarium fick jag ett brev från en deltagare som skrev: "Det är 17 år sedan jag förlorade min son och jag funderar fortfarande på om han fryser. Så väv och väv dem varma." Den rösten har burit mig, säger hon.

INGEN AV FILTERNA har använts, de är skapade som försök. Nu går dock projektet in i en ny fas. Birgitta har kontakt med ett väveri i Västergötland och tillsammans ska de arbeta fram filter som kan tillverkas industriellt. Alla 18 filter kommer inte att kunna återskapas, vissa vävtekniker går bara att utföra för hand. Men känslan måste bevaras.

– Mjukheten är det viktigaste och det ska finnas en insida och en utsida på filtarna, säger hon.

BIRGITTA HOPPAS att det i framtiden ska finnas en låda eller ett skåp i varje sjukhus där dessa filter förvaras och kan användas vid behov. Men hon måste föra ut den idén till sjukhuspolitiker och tjänstemän, och det är tydligt att hon ryggar tillbaka inför tanken på att detta ska ses som en kommersiell satsning.

– Jag ser inte detta på något annat vis än att det är en gåva till de som vill ta emot. Egentligen skulle jag önska att det kunde vara en gåva även till sjukhusen, säger hon.

HON BERÄTTAR OM hur människor i kulturer över hela världen, och i alla tider, svept sina avlidna anhöriga i tyg. Inkaindianerna gjorde det, liksom de gamla egyptierna. När Birgitta gästföreläste i Indien berättade muslimer, kristna och hinduer hur svepningen var något självklart för alla. Hon ser det som ett sätt att en sista gång visa omsorg om den älskade.

– Det är enkelt, men samtidigt stort och värdigt.

Text och foto:
JONATAN SVERKER
redaktionen@dagen.se
08-619 24 00

Redigering: Klaus Franken

» De farligaste av dessa rörelser är inte de som är mest radikala - det är de som når makten.

Författaren **Henrik Arnstad** skriver under vinjetten kulturdebatt i DN om högerpopulistiska partier apropå debatten om den norska rasismen.

FOTO: MAJJA SUSLIN, TT

Frige Dawit Isaak!

I ett samarbete med Svenska PEN och Kartago förlag publicerar Dagen och flera svenska dagstidningar illustrationer av svenska tecknare som har gett sin version av den fängslade journalisten Dawit Isaaks belägenhet.

ILLUSTRATION: SOFIA KARLSTRÖM

svåraste sorgen

DÄMPADE FÄRGER. Alla de filter som Birgitta Nordström väver går i olika nyanser av vitt, grått, blekt gult eller vagt rosa. De är mjuka och detaljrika, alla utförda med stor omsorg. Som en kärlekshandling värdig den stund när en förälder ska svepa det barn de just mist.

Kalendern

28 nov-5 dec

Vill du tipsa om något till Kalendern? Mejla insikt@dagen.se

Torsdag 28 november

MALMÖ. Stadionmässan 19.30. "Someday at Christmas" - julkonsert med Samuel Ljungbladh & Ole Børud. Gästartist: Per-Erik Hallin. Entré.
VETLANDA. Pingstkyrkan 15.00. "Julkrubban genom tiderna". Föredrag av Magnus Andersson, präst emeritus. Musik: Pingstkyrkans manskör.

Fredag 29 november

JÖNKÖPING. Pingstkyrkan 19.30. "Someday at Christmas" - julkonsert med Samuel Ljungbladh & Ole Børud. Gästartist: Per-Erik Hallin. Entré.
VÄSTRA FRÖLUNDA. Pingstkyrkan 19.00. Skivrelease för Zandra Adolfssons barn-cd "Pekar upp".
GÄVLE. Betlehemskyrkan 19.00. Julkonsert med Solveig Leithaug.
STOCKHOLM. Filadelfiakyrkan 19.00. "En generös jul" - julkonsert till förmån för människor i Stockholm som har det tufft. Musik av 30-mannaorkester under ledning av kapellmästare Mikael Kankaanpää. Entré.

Lördag 30 november

ÖREBRO. Citykyrkan 19.30. "Someday at Christmas" - julkonsert med Samuel Ljungbladh & Ole Børud. Gästartist: Per-Erik Hallin. Entré.
HÄRNÖSAND. Parkaden 21.00. Konsert med Terese Fredenwall.
JÖNKÖPING. Allianskyrkan 18.00 & 21.00. "En julkonsert 2013" med Jonas Sandwall, Peter Hallström och Folk. Entré.
STOCKHOLM. Filadelfiakyrkan 19.00. "En generös jul". Se 29 november.
UPPSALA. Korskyrkan 19.00. Julkonsert med Solveig Leithaug.

Söndag 1 december

ÖREBRO. Konserthuset 18.00. "En sprakande julkonsert". Vålgörenhetskonsert med Swiccokören, Joybells, Moa & Mikael Gagnert, Katarina Pilotti & Ulf Wiger, Akosia, Dynamic Vocal, JustUs-kvartetten och Lukas Wallströmer. Entré.
MAMRELUND. Missionshuset 19.00. Julkonsert med Lars Mörlid och Peter Sandwall.
HILLERSTORP. Missionskyrkan 16.00 & 19.00. "En julkonsert 2013" med Jonas Sandwall, Peter Hallström och Folk. Entré.
TRANÅS. Brunnsparkskyrkan 15.00 & 18.00. Julkonsert med Vocal Voices till förmån för Bangladeshs barn. Entré.
STOCKHOLM. Filadelfia 19.30. "Someday at Christmas" - julkonsert med Samuel Ljungbladh & Ole Børud. Gästartist: Per-Erik Hallin. Entré.
JÖNKÖPING. Pingstkyrkan Hovslätt 16.00. Julkonsert med AnnaMaria Bergqvist med band.
LINDESBERG. Kristinakyrkan 18.00. Julkonsert med Solveig Leithaug.

Tisdag 3 december

JÄRFÄLLA. Aspnäskyrkan 13.00. "På besök hos kannibalernas barnbarn på Papua Nya Guinea" - pastor Stanley Sjöberg talar.

Onsdag 4 december

UMEÅ. Sagateatern 19.30. "Someday at Christmas" - julkonsert med Samuel Ljungbladh & Ole Børud.

Torsdag 5 december

SKELLEFTEÅ. Pingstkyrkan 19.30. "Someday at Christmas" - julkonsert med Samuel Ljungbladh & Ole Børud.
UPPSALA. Ungdomens hus 20.00. "Break the silence" - konsert med Safemode med gäster. Entré.